

ФІНАНСОВИЙ РИНОК УКРАЇНИ: ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Під фінансовим ринком розуміється механізм перерозподілу фінансових ресурсів між окремими суб'єктами підприємницької діяльності, державою і населенням, між учасниками бюджетного процесу, окремими міжнародними фінансовими інституціями [2]. Розвиток, становлення та функціонування фінансового ринку України є необхідною передумовою для розвитку інших секторів економіки держави. Тому, на даному етапі гостро стоїть завдання забезпечення внутрішніх умов для створення конкурентоспроможного та стабільного фінансового ринку.

Сьогодні найактивнішими інституційними учасниками фінансового ринку України виступають комерційні банки, страхові компанії та фондові біржі, оскільки саме вони складають найбільшу частку фінансових ресурсів і мають безпосередній вплив на розвиток виробництва в країні, інвестиційний клімат і добробут населення.

Варто зауважити, що всі складові фінансового ринку мають деякі проблеми, які потребують негайного врегулювання та вирішення. Так, наприклад, незважаючи на те, що банківський сектор є найбільшою частиною фінансового ринку України з активами, які становлять майже 90% активів усіх фінансових посередників тут виникає ряд проблем, зокрема: низька якість банківських активів; зниження ліквідності банківських активів; низька довіра до банківської системи серед населення; недосконала та нестабільна нормативно-правова база в державі; високий ступінь вразливості банківської системи до валютно-курсової політики в країні, що проводиться НБУ.

Крім цього проблеми виникають і в діяльності небанківських фінансових посередників і в функціонування фондового ринку. Недосконалість нормативно - правової бази, відсутність уніфікованих стандартів корпоративного управління, недосконалість заходів щодо захисту прав інвесторів та акціонерів, нерозвинена фінансова та фондова інфраструктура, непрозорість і неповнота інформації про функціонування підприємства – все це є перепонами на шляху активного розвитку вітчизняного фондового ринку.

У діяльності страхового ринку також виникають деякі труднощі. Так, Козоріз Г. Г. зазначає, що не дивлячись на те, що страховий ринок України і пройшов стадію формування, але він і досі знаходиться на

початковому етапі свого розвитку [4]. За оцінками експертів, покриття страхового поля в Україні становить 3–5%, тоді як у країнах Західної Європи – понад 90 відсотків. Це свідчить про наявність в Україні великих невикористаних резервів розвитку страхового ринку, реалізація яких значною мірою залежить від ефективності функціонування національної економіки.

Цілком очевидним стає те, що за умов посилення відкритості української економіки щораз більшої актуальності набувають питання конкурентоспроможності вітчизняного страхового ринку та реформування страхової галузі. Водночас, рівень її розвитку не відповідає зростаючим потребам національної економіки та масштабам реформ у соціальній сфері. У структурі ВВП частка страхового ринку є не виправдано малою і становила у 2010-2016 рр. близько 1%, у той час як середньосвітовий показник – 7% [3]. Така ситуація є наслідком недооцінювання вагомості суспільної ролі, яку може і повинно відігравати страхування в Україні, і яку воно відіграє в розвинених країнах.

Враховуючи, вище зазначені проблеми в Україні необхідно провести ряд заходів, які б позитивно вплинули на розвиток фінансового ринку. Сюди можна віднести наступні:

- відновлення довіри з боку населення до банківських установ;
- вирішення питання реструктуризації кредитів;
- посилення системи захисту прав інвесторів і споживачів шляхом впровадження відповідної законодавчої бази;
- моніторинг діяльності фінансових установ з боку регуляторів задля своєчасного виявлення проблемних питань у поточній роботі фінансових установ та своєчасного реагування на них;
- ліквідація усіх неплатоспроможних банківських установ;
- створення сприятливого інвестиційного клімату, шляхом досягнення політичної стабільності та визначення чітких правил ведення бізнесу;
- створення сприятливих передумов для появи нових фінансових інститутів, інструментів і послуг.
- створення умов для розвитку інфраструктури страхового ринку;

Отже, фінансовий ринок є життєво важливим фундаментом для зростання, розвитку і стабільності національної економіки України. Звичайно, сучасний етап розвитку фінансового ринку України є досить складним, проте саме такий період є сприятливим для впровадження інновацій і радикальних методів щодо всього його реформування.

Література:

1. Базилевич В. Розвиток фінансового ринку в сучасних умовах. *Фінанси України*. 2009. № 12. С. 5–12.
2. Василик О. Д. Теорія фінансів : навч. посібник / Київ. Центр навч. літ., 2005. 480 с.

3. Вірбулевська О.В. Проблеми та перспективи розвитку страхового ринку регіонів України. URL: [http://www.kdu.edu.ua/statti/2006-5-1\(40\)/143.pdf](http://www.kdu.edu.ua/statti/2006-5-1(40)/143.pdf). (дата звернення 17.04.2018).

4. Козоріз Г. Г. Пріоритетні напрями модернізації страхового ринку України в умовах глобальних викликів. *Регіональна економіка*. 2013. № 1. С. 26–34.

5. Опарін В. М., Шумська С. С. Фінансовий потенціал України: методологічні засади визначення, кількісні параметри та напрями його нарощування. *Фінансова політика та податково-бюджетні важелі реалізації*. 2008. Том 1. С. 77–98.

Бучок Віталій Миронович

ст. гр. групи ФМ-11, ТНЕУ

Науковий керівник – к.е.н., доцент Шулюк Б.С.

ДЕРЖАВНІ ЗАПОЗИЧЕННЯ: ОГЛЯД ВІТЧИЗНЯНОЇ ПРАКТИКИ

У сучасному суспільстві процес здійснення державного запозичення відіграє важливу роль в управлінні фінансовою системою України. Оскільки в країні не вистачає власних фінансових ресурсів, то запозичення виступають основою формування фінансових відносин у державі. Позикові відносини стосуються кожної сфери фінансової системи, в тому числі і державних фінансів [6, с. 231].

У результаті здійснення державних запозичень виникає державний борг, який представляє собою сукупність заборгованостей держави підприємствам, фінансовим установам, іншим державам, міжнародним фінансовим інститутам. Головним результатом проведення державної політики запозичень на внутрішньому ринку є перерозподіл грошових коштів всередині країни. Основною причиною, яка викликає необхідність використання грошових коштів, залучених на внутрішньому ринку, є дефіцит державного бюджету. В умовах дефіциту фінансових ресурсів держави, відсутності додаткових джерел наповнення дохідної частини державного бюджету виникає необхідність у позикових коштах, які супроводжуються зростанням державної заборгованості, що може загрожувати дефолтом в країні [3].

У таблиці 1 представлено динаміку державних запозичень в розрізі внутрішніх та зовнішніх у період 2010-2016 рр. Дані таблиці 1 демонструють в цілому зростання державних запозичень у період 2010-2016 рр. на 183,3 млрд. грн. (з 124,3 млрд. грн. до 307,7 млрд. грн.). Хоча за окремими роками відмічено їх зменшення. Так у 2011 р. проти 2010 р.